

Pripomienky k materiálu Učiace sa Slovensko (návrhu na verejnú diskusiu z marca 2017)

Úvodné slová:

- *návrh oslabuje v mnohých otázkach úlohu štátu,*
- *návrh nerieši mnohé potrebné otázky (napr. minimálne ŠKD, prečo ZŠ nemá svoju kapitolu?),*
- *návrh je výhľad na obdobie 10 rokov, ale nie sú jasné postupné kroky (čo autori navrhujú v akčných plánoch),*
- *návrh zavádza trhové mechanizmy do školstva v mnohých otázkach,*
- *návrh nepodporuje, aby učebné programy v základných školách boli koncipované tak, aby sa v nich premietla výchova k národnej hrdosti, ku kresťanským koreňom, k slovenskej identite a národnej kultúre,*
- *návrh nerieši ovládanie štátneho jazyka, ktoré je predpokladom nadobúdania odbornej kvalifikácie a uplatnenia v hospodárskej štruktúre Slovenska.*

1. Kvalita a dostupnosť výchovy a vzdelávania

Cieľ 1-01 Rozvíjanie potenciálu a napĺňanie potrieb – individualizované vzdelávanie

- *súhlas, avšak je potrebné špecifikovať podmienky, upraviť počty žiakov v triede,*
- *ak zavádzať novú koncepciu, tak počnúc štúdiom na VŠ pedagogického zamerania. Vtedy má zmena zmysel a je systémová.*

Cieľ 1-02 Vzdelávanie žiakov s rôznorodým potenciálom – inkluzívne vzdelávanie

- *súhlas, avšak v prípade vhodných podmienok školy – podmienky školy na inkluzívne vzdelávanie je potrebné jasne zadefinovať, je nevyhnutné zabezpečiť podporný personál, podporujeme špeciálne školstvo. Pri začleňovaní žiakov treba poskytnúť učiteľom potrebnú metodickú podporu.*
- *chýba jasná predstava ako má fungovať celá inklúzia – nič nie je konkrétne, všetko je vo forme všeobecných návrhov – kde sú zapracované pripomienky, ktoré učitelia posielali k tézám,*
- *je potrebná väčšia zainteresovanosť rodičov – povinnosť – úzko spolupracovať so školou a zaujímať sa o svoje dieťa. Aj rodič musí niesť zodpovednosť za spoluprácu.*
- *Upraviť legislatívu tak, aby riaditeľ školy mohol neprijatť integrovaného žiaka, ak na to nemá podmienky: špeciálneho pedagóga, asistenta..., inak je prijatie neprofesionálne a nekorektné, v skutočnosti tu nejde o intergráciu, ale len o získanie financií na dieťa.*

Cieľ 1-03 Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia a zo sociálne vylúčených spoločností

- *súhlas.*

Cieľ 1-04 Viacúrovňový integrovaný multidisciplinárny systém prevencie, podpory a intervencie (VIMS PPI)

- *súhlas, poskytnúť sme náš model prepojenia (materiál k špeciálno-pedagogickej problematike),*
- *špeciálny pedagóg aj asistent by mal byť zamestnancom centra s tým, že budú vysunutí na školu.*

Cieľ 1-05 Podmienky na vzdelávanie príslušníkov národnostných menšín

- *súhlas, ale zdôrazňujeme potrebu dôsledného vyučovania slovenského jazyka.*

Cieľ 1-06 Povinná školská dochádzka sa mení na povinné vzdelávanie

- *odmietame pojem povinné vzdelávanie. Zaužívaný je povinná školská dochádzka (už dnes má v školskom zákone iné možnosti plnenia),*

- *sme za striktné zadefinovanie podmienok (napr. trvať na pedagogickom vzdelaní rodiča, ktorý chce domácky vzdelávať),*

- *osoba, ktorá vykonáva domáce vzdelávanie bude musieť spĺňať požiadavky na pedagogického zamestnanca pre druhý stupeň základných škôl a bude musieť preukázať svoju spôsobilosť škole,*

- *žiak, ktorý je v domácom vzdelávaní bude okrem preskúšania povinný štvrtročne predložiť portfólio, obsahujúce projekty alebo práce, ktoré v danom čase z prebraného učiva urobí,*

- *Garančné centrum domáceho vzdelávania – na akej úrovni bude – obec, okres, kraj, alebo to budú len základné školy?*

- *v prípade domáceho vzdelávania, ak žiak neprejde cez komisionálne skúšky, mal by sa vrátiť naspäť do školy.*

Cieľ 1-07 Predškolské vzdelávanie a výchova

- *nesúhlas, aby boli na rovnakej úrovni aj iné formy vzdelávania,*

- *nesúhlas, aby bolo predprimárne vzdelávanie od 5. roku vo forme domáceho vzdelávania na rovnakej úrovni,*

- *súhlasíme s 11 ročnou povinnou školskou dochádzkou (1 rok v MŠ, 9 ZŠ, 1 SŠ).*

Cieľ 1-08 Gymnázia

- *nesúhlasíme, že sa oslabuje podpora SOŠ a podporuje sa gymnázium, vzhľadom na trh práce,*

- *trváme na 5 % žiakov z populačného ročníka do gymnázií s osemročným štúdiom (je potrebná redukcia tohto vzdelávania),*

- *sme za odchod žiakov na bilingválne štúdium z 9. ročníka.*

Cieľ 1-09 Ciele výchovno-vzdelávacieho systému

- *súhlas, ale treba zdôrazňovať výchovu k národnej hrdosti!*

Cieľ 1-10 Obsah vzdelávania

- *súhlas, ale nezastupiteľné miesto má kurikulárna rada (v súlade so školským zákonom), ktorú koncepcia neuvádza,*

- *prierezové témy majú byť integrálnou súčasťou vzdelávacích oblastí predmetov.*

Cieľ 1-11 Formy, metódy a organizácia vyučovania

- *odmietame variabilitu dĺžky vyučovacích hodín, žiadne vyjadrovanie hodín v minútach,*

- *na samoštúdium nie sú v školách vhodné podmienky, je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov.*

Cieľ 1-12 Učebné zdroje, materiály a materiálno-technické vybavenie

- *súhlas, ak budú dodané financie.*

Cieľ 1-13 Hodnotenie žiakov

- *sme za zachovanie opakovania ročníka, ak by bolo zrušené, nie je vyriešené, ako by sa žiak doučil učivo, stratila by sa motivácia učiť,*

- *slovné hodnotenie pred jeho zavedením musí prejsť experimentálnym overovaním.*

Cieľ 1-14 Hodnotenie kvality a sebahodnotenie školy

- *súhlas.*

Cieľ 1-15 Meranie, testovanie, skúšky

- *sme za to, aby NÚCEM ponúkol školám aj ďalšie druhy testov (tematické, riaditeľské), nielen Testovanie 5 a Testovanie 9, aby sa uľahčila a zobjektívnila práca učiteľom a riaditeľom škôl,*

- *v istých typoch škôl (napr. gymnáziá s osemročným štúdiom) by Testovanie 5 mohlo byť náhradou centrálnych prijímacích skúšok a Testovanie 9 by malo byť variabilné podľa typoch SŠ a tým by mohli nahradiť prijímacie skúšky na SŠ (v žiadnom prípade nemôže ísť len o overovacie nástroje pri Testovaní 5, 9, lebo sa stratí motivácia),*

- *v žiadnom prípade nevynechať slovenský jazyk a literatúru ako povinný maturitný jazyk!*

- *štát si musí nastaviť cez NÚCEM servis pre školy, a nie oslabovať jeho úlohu len na Testovania, maturitu a medzinárodné merania (nedávajme možnosť zarábať v školstve na realizovaní rôznych testov!),*

- *súhlasíme s tým, že úlohu testovania má mať iba NÚCEM.*

Cieľ 1-16 Kultúra a klíma školy

- súhlas, ak budú dodané financie.

Cieľ 1-17 Prostredie škôl (interiéry a exteriéry)

- súhlas, ak budú dodané financie.

Cieľ 1-18 Vzdelávanie mimo školy a informálne učenie sa

- súhlas, ak budú dodané financie.

2. Profesia učiteľa

- súhlas so zmenou doterajšej roly učiteľa ako toho, kto odovzdáva či prenáša poznatky a hodnoty, na novú rolu v procese učenia sa ako toho, kto je podporovateľom, pomocníkom, partnerom žiakov a spoluvorcom vzdelávacieho prostredia, aj s etablovaním školy na miesto tímovej spolupráce a komunikácie všetkých aktérov vzdelávania aj širšej verejnosti.

Cieľ 2-01 Demografické charakteristiky učiteľského stavu

- súhlas.

Cieľ 2-02 Finančné ohodnotenie učiteľov a odborných zamestnancov

- súhlas.

Cieľ 2-03 Pracovné podmienky učiteľov

- súhlas, ale kto uskutoční na každej škole interný audit zameraný na pracovné prostredie?
- je potrebné, aby štát presne stanovil, za čo je učiteľ právne zodpovedný a poskytne mu aj právnu ochranu.

Cieľ 2-04 Nové poňatie profesie učiteľa a funkcie školy

- súhlas, avšak nepovažujeme za potrebný vznik ďalších nadrezortných orgánov,
- je potrebné riešiť mobbing, bossing a šikanovanie na pracovisku.

Cieľ 2-05 Vysokoškolská príprava budúcich učiteľov

- bez pripomienok.

Cieľ 2-06 Kontinuálne vzdelávanie učiteľov

- *nesúhlasíme s tým, že sa bude udeľovať akreditácia inštitúciám a nie programom, je potrebná akreditácia programov, akreditácia samotnej inštitúcie nie je postačujúcou zárukou kvality konkrétneho programu (bol by priestor pre sekty),*
- *nesúhlasíme, že sa zmení systém objednávanía vzdelávania u rôznych poskytovateľov (opäť sa oslabuje štát a zavádza sa možnosť trhového mechanizmu). Štát má MPC!*

Cieľ 2-07 Kvalifikačný systém učiteľov

- *súhlasíme, ale materiál nespomína akú dĺžku praxe na výkon atestácie uvažuje (5 rokov na 1. atestáciu a 10 rokov na 2. atestáciu?),*
- *súhlas na atestačné portfólio, ale sú tam úskalía (video z činnosti a ochrana osobných údajov, hospitácie, ktoré by mali vykonávať riaditelia a nie komisia, potreba nejakého druhu akreditácie VŠ na výkon atestácií). Atestácie sa majú konať výlučne na VŠ.*

Cieľ 2-08 Kariérový systém učiteľov

- *bez pripomienok.*

3. Odborné vzdelávanie a príprava – nevyjadrujeme sa

4. Riadenie a financovanie regionálneho školstva

- *súhlas – pre efektívne fungovanie regionálneho školstva je nevyhnutné, aby všetci aktéri mali jasne definovanú svoju pozíciu.*

Cieľ 4-01 Financovanie vzdelávania

- *súhlas – pridelovať všetky štátne zdroje na výchovu a vzdelávanie len cez kapitolu ministerstva školstva,*
- *trváme na presune materských škôl, ŠKD pod prenesené financovanie z kapitoly MŠVVaŠ SR.*

Cieľ 4-02 Riadenie výchovy a vzdelávania

- *súhlas – spresniť úlohu zriaďovateľa vo vzťahu k riadeniu školy,*
- *súhlas – vymedziť postavenie riaditeľa ako lídra zmeny na úrovni školy, avšak pokladáme za nevyhnutné aby mal pedagogické vzdelanie (možno po diskusii výnimka pri SOŠ),*
- *je potrebné vytvoriť sieť štátnych školských úradov /bývalé KŠÚ/ v krajských mestách, nie sú potrebné školské úrady obecné.*
- *nesúhlasíme, že MPC bude iba na 50 % dotované štátom (postupná privatizácia),*

- MPC treba jasne vymedziť činnosť:

- zabezpečovať vzdelávania pre vedúcich pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v súčinnosti na legislatívne zmeny v regionálnom školstve,
- realizovať odbornú-metodickú pomoc pedagogickým a odborným zamestnancom, napr. poskytnúť:
 - tematické plány ku všetkým predmetom rešpektujúce ŠVP,
 - učebné osnovy pre 1. aj 2. stupeň,
 - metodické materiály na vyučovanie jednotlivých predmetov,
 - metodické príručky k učebniciam,
- tvoriť a vydávať odbornú-metodický materiál pre školy a školské zariadenia vychádzajúc z výsledkov ŠŠI a v súčinnosti s ŠPÚ,
- organizovať odborné stretnutia a koordinácia práce metodikov pre jednotlivé oblasti v rámci škôl a školských zariadení,
- organizovať metodické dni v rámci spolupracujúcich škôl a školských zariadení,
- organizovať odborné semináre, semináre pre začínajúcich učiteľov, ukázkové hodiny, semináre zamerané na prácu s učebnicami,
- poskytovať nielen vzdelávaciu, ale aj poradenskú činnosť so zameraním na usmernenie a odporúčanie v rámci jednotlivých predmetov (*každý predmet by mal mať svojho odborníka, na ktorého by sa mohli pedagógovia obracať*),
- zlepšiť a sprehľadniť agendu, napr.
 - oddeliť na web stránke MPC ponuky vzdelávania pre SŠ, ZŠ a MŠ,
 - informovať o zaevidovaní prihlášky na vzdelávanie, prípadne o jeho neotvorení,
 - pravidelne informovať školy o ponukách, resp. o otváraní nových vzdelávaní.

Cieľ 4-03 Spolupráca aktérov výchovy a vzdelávania

- súhlas.

Cieľ 4-04 Sieť škôl

- súhlas, ale treba veľmi citlivo vnímať akúkoľvek racionalizáciu.

Ku kapitolám 6, 7, 8 sa nevyjadrujeme – kompetentná je Konferencia rektorov Slovenska.

V Galante, 30. 3. 2017

PhDr. PaedDr. Martin Bodis, PhD., v. r.
predseda KRSS